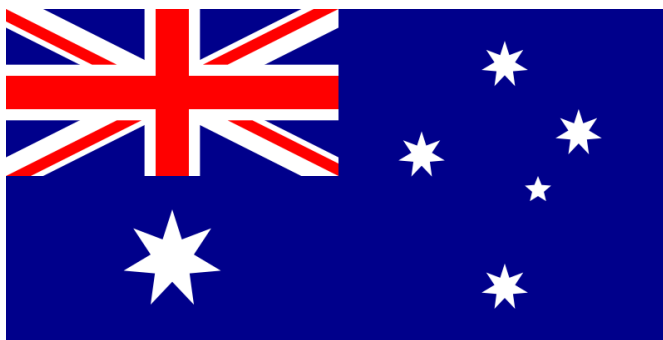


EKONOMICKÁ INFORMÁCIA O TERITÓRIU

Austrálsky zväz



[Všeobecné informácie o krajine](#)

I. ZÁKLADNÉ EKONOMICKÉ INFORMÁCIE

a) Základná charakteristika hospodárstva

- AU dokončila 26-ty rok nepretržitého ekonomického rastu. Aktuálne štatistické údaje ukazujú, že po obzvlášť silnom druhom hospodárskom kvartále v 3. Q spomalilo. Austrálska ekonomika v 3. Q rástla o 0,6% HDP (medziročne o 2,4% menej oproti očakávaniam).
- **Miera inflácie** bola medziročná 1,9%. Rada Centrálnaj banky (Reserve Bank of Australia – RBA) vo svojom vyhlásení v októbri 2017 taktiež skonštatovala pomalší rast a nízku infláciu vďaka nízkemu rastu spotreby domácností a slabším výsledkom externého sektoru. Inflácia nedosiahla v 3.Q očakávanú hladinu vďaka silnejšiemu AUD a nedostatočnému tlaku na zvyšovanie miezd.
- **HDP** 55 707 USD/na obyvateľa. RBA očakáva v roku 2018 medziročný rast HDP o 3% (3,25% v roku 2019).
- **Nezamestnanosť** zostala na úrovni 5,5% čo je najnižšia od januára 2013, rast zamestnanosti hodnotia predstavitelia austrálskej vlády pozitívne- rok 2017 označil úrad Treasurera za „the year of jobs“ Rast miezd dosiahol 1,5%. Očakáva sa, že miera zamestnanosti porastie aj v roku 2018. Výhľadom zostáva pomerne zdravý ekonomický rast, podporovaný predchádzajúcimi investíciami do ťažobného priemyslu a optimizmom medzi podnikateľmi. Na trhu práce dôjde k postupnému zvyšovaniu miezd, čo napomôže domácej spotrebe.

Porovnanie hospodárskych agregátov za posledných 5 rokov

	2013	2014	2015	2016	2017
HDP (v mld. USD)	1 497,3	1 497,3	1 219,6	1 256,6	1 379,5
Nárast HDP (v %)	2,8	2,5	3,0	2,5	2,4
HDP (v USD/1 obyv.)	64 302,0	61 104,5	50 943,2	51 430,0	55,707
Miera inflácie (v %)	2,7	3,0	1,5	1,5	1,9
Miera nezamest. (v %)	6,0	5,9	5,8	5,7	5,5
Úroková miera (v %)	2,50	2,50	2,00	1,50	1,50

Zdroje: ([Australian System of National Accounts](#), [DFAT](#), [Reserve Bank of Australia](#), [Treasurer](#), [Trading Economics](#), [IMF](#))

- **Lokálna mena AUD.** AUD fluktoval v rozsahu predošlých dvoch rokov a oslabil oproti USD. Investori pri AUD brali do úvahy očakávané zachovanie úrokovej sadzby RBA na súčasnej úrovni.
- **Štátny rozpočet** sa v Austrálii zostavuje pre fiškálny rok od 1.7. do 30.6. Nasledujúce porovnanie je teda ponechané za finančný rok, avšak nie za kalendárny rok

Štátny rozpočet – porovnanie za posledných 5 rokov

	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019 (návrh)
Príjmy (v mld. AUD)	374,1	384	386,9	405,7	433,5	462,50
Výdavky (v mld. AUD)	398,3	420,3	423,3	440,5	459,7	480,40
Saldo (v mld. AUD)	-10,6	-36,2	-39,6	-37,6	-29,4	-21,4

• Zdroj: <http://www.budget.gov.au/>

• Austrálsky rozpočet na rozpočtový rok 2017-2018 bol predložený dňa 8.mája 2018

b) Hlavné odvetvia hospodárstva

- Austrálske hospodárstvo je prioritne orientované **na ťažbu a export surovín**. Austrália je naďalej najväčším svetovým exportérom železnej rudy, uhlia, bauxitu a olovenej rudy, tretím najväčším exportérom medi a štvrtým najväčším exportérom zinku. Zároveň je druhým najväčším exportérom skvapalneného plynu a tretím najväčším exportérom zirkónov a periel. Je na štvrtom mieste vo vývoze vlny a bavlny. Z hľadiska podielu na tvorbe HDP je najdôležitejším **odvetvie služieb**. Druhým najdôležitejším odvetvím z hľadiska podielu na tvorbe HDP je **priemysel**. Dôležitým odvetvím ostáva **ťažobný priemysel a stavebníctvo**.

c) Členstvo v medzinárodných organizáciách a účasť v integračných procesoch

- WTO-Austrália je členom WTO od 1.1.1995
- OECD – Austrália je členom OECD od 7.6.1971
- EÚ – Austrália započne rokovania s EÚ v súvislosti s FTA
- ANZUS (Australia, New Zeland, United State Security Treaty) – Austrália je členom ANZUS
- Austrália je členom dohody CPTPP (Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership)

II. PODPORA OBCHODU A PODNIKANIA

a) Podnikateľská legislatíva

- Najdôležitejšie zákony upravujúce podnikanie v Austrálii sú:
Corporations Act 2001



- **Daňový systém Austrálie:**

Daň z príjmu – ide o progresívnu daň, ktorá sa odvíja od výšky príjmu jednotlivca. Inému zdaneniu podliehajú rezident a inému nerezidenti.

Sadzby dane z príjmu platné od 1.6.2015 pre rezidentov

Príjmy	Daň
0 – \$18,200	0
\$18,201 – \$37,000	19 c za každý 1 \$ nad \$ 18,200
\$37,001 – \$87,000	\$3,572 plus 32,5 % za každý 1 \$ nad \$ 37,000
\$87,001 – \$180,000	\$17,547 plus 37 % za každý 1 \$ nad \$ 80,000
\$180,001 and over	\$54,547 plus 45 % za každý 1 \$ nad \$ 180,000 + TBRL**

** Dočasná daň na podporu rozpočtu (temporary budget repair levy)

Dočasná daň vo výške 2% z každého doláru nad čiastku ročného zdaniteľného príjmu vyššieho než 180 000 UAD. Táto daň bola zavedená v roku 2014 a platila len do 30.6.2017.

DPH – ide o spotrebiteľskú daň vo výške 10%, ktorou je zaťažená väčšina tovarov a služieb a aplikuje sa počas celého procesu dodávky tovaru. Austrália ju zaviedla až v roku 2000. V krajinách OECD je to štvrtá najmenšia sadzba (po 5% DPH v Kanade a Japonsku a 8% vo Švajčiarsku).

Zdravotné poistenie (*medicare levy*)- 2% daň zdaniteľného príjmu. Daňová kompenzácia (offset) môže výnimočne znížiť výšku tejto dane. Jedná sa o nepovinnú daň pre nerezidentov.

Daň z odvodu do penzijného fondu (*superannuation funds taxation*) – do fondu sa prispieva odpočtom dane z príjmu vo výške 9,5%.

Spotrebná daň (*excise duty*) – na benzín a naftu predstavuje 39,2 centov za liter, na LPG 12,8 centov na liter. Spotrebné dane na alkohol sú detailne rozpísané na web: <https://www.ato.gov.au/Business/Excise-and-excise-equivalent-goods/Alcohol-excise/>, spotrebné dane na tabakové výrobky sú uvedené na web: <https://www.ato.gov.au/Business/Excise-and-excise-equivalent-goods/Tobacco-excise/>

Zdanenie príjmov spoločnosti (*company income taxation*) – celková hodnota tejto dane je pre malé podniky 28,5%, pre ostatných 30% a týka sa všetkých akciových i neakciových spoločností typu s.r.o. a pod. (incorporated and unincorporated associations).



Poľnohospodárska daň (*agricultural levies*) – aktuálnu nutnosť dane si určuje samo odvetvie. Získané prostriedky smerujú do propagácie, výzkumu a rozvoja. K výberu dane tak dochádza pri prvom predaji primárneho výrobcu.

Vyrovnávacia daň z vína (*wine equalisation tax*) – tejto dani podliehajú vína, medovina, cider a saké. Ide o daň ad *valorem*, ktorá predstavuje 29% z konečnej veľkoobchodnej ceny, vo výnimočných prípadoch dosahuje úroveň 50% maloobchodnej ceny. Výrobcovia majú nárok na rabat z prvých 500 000 AUD zaplatených v dani za rok.

Daň neplnoletých osôb – niektoré príjmy osôb do 18 rokov podliehajú vyššiemu zdaneniu. V prípade ročného príjmu nepresahujúceho 1 667 AUD nie je povinnosť podávať daňové priznanie (tax return).

Daň z luxusných vozidiel (*luxury car tax*) – od 1. júna 2008 je predaj luxusných osobných vozidiel zaťažený 33% daňou. Strop určujúci kategóriu „luxusné“ sa každý rok mení, na rok 2017-2018 je strop stanovený pre vozidlá s ekonomickým prevádzkou na cenu 75 526 AUD, ostatné 65 094 AUD.

Daň z kapitálových ziskov (*CGT- Capital gains tax*) – ide o súčasť dane z príjmu osôb alebo fondov. Medzi zdaňovaný majetok sa rátajú nehnuteľnosti, podiely, zverené jednotky (units in a trust or managed investment fund) a splátky (collectables).

- Obchodný styk je určovaný britskými a americkými zvyklosťami. Predpokladá sa veľmi dobrá znalosť anglického jazyka, znalosť všeobecných svetových a prípadne miestnych reálií, komunikačné schopnosti, profesionálny prístup. V obchodnom styku je národnostná rozmanitosť austrálskeho obyvateľstva výhodou, nakoľko zástupcovia zahraničných firiem sú prijímaní bez akýchkoľvek predsudkov a východziu pozíciu pre rokovania majú v zásade všetci rovnakú.

Základným prvkom úspešného vývozu na austrálsky trh je vhodný dovozca a distribútor. Vzhľadom k relatívne vysokým obchodným nákladom požadujú dovozcovia/distribútori väčšinou exkluzívnu zastupiteľskú zmluvu. Významnejší a trvalejší obrat je docielený len u tých položiek, ktoré sú realizované zavedeným miestnym zástupcom. Pri výbere partnera je nutné zvažovať najmä postavenie dovozcu na trhu, jeho odberateľskú sieť a kontakty a zastúpenie v ostatných austrálskych štátoch.

Štúdia World Bank Doing Business 2017 umiestnila Austráliu na 14. miesto na svete v zozname krajín, ktoré majú najpriateľskejšie obchodné prostredie a najmenej náročné regulácie. Na začatie vlastného podnikania typu spoločnosti s ručeným obmedzením sú potrebné len dva dni, je nutné podstúpiť dve administratívne procedúry a mať k dispozícii 1% priemerného ročného príjmu na osobu.

Jednou z nevýhod je, že Austrália uplatňuje antidumpingové opatrenia v prípade, že hrozí materiálna ujma miestnemu výrobcovi alebo je ohrozené založenie miestneho priemyslu v danom odbore u produktov, ktorých dovozná cena je nižšia ako bežná cena v krajine pôvodu. Austrálsky podnik môže svoju sťažnosť hlásiť anti-dumpingovej komisii, ktorá má 155 dní na vyšetrenie, svoje doručenie následne predkladá ministrom priemyslu a inovácií.

- Podmienky pre založenie a záväzky (najmä daňové) sa líšia podľa jednotlivých typov spoločností. Právny rámec zakladania firiem je určený zákonom *Corporations Law*.



Registrácia ekonomických subjektov sa uskutočňuje zásadne u *Australian Securities and Investments Commission* (www.asic.gov.au).

b) Programy podpory zahraničného obchodu, technickej a finančnej pomoci, projekty regionálnej spolupráce

- inštitúcie, ktoré realizujú podporu, proexportné programy, hlavné projekty
Programy podpory zahraničného obchodu koordinuje Ministerstvo zahraničných vecí a obchodu www.dfat.gov.au a spolupracuje pritom so všetkými ministerstvami, ktoré majú v kompetencii zvyšovanie produktivity a exportnej výkonnosti hospodárstva. Poskytujú logistickú, poradenskú, ale aj finančnú podporu exportérom. Podpora exportérom je realizovaná prostredníctvom agentúry AUSTRADE (Australian Trade Commission) www.austrade.gov.au a EFIC (Export Finance Insurance Corporation) www.efic.gov.au. Pre importérov neexistujú žiadne podporné programy. Okrem toho vlády jednotlivých austrálskych štátov majú vlastné programy podpory exportu, napr. štát Victoria má na Ministerstve inovácie, priemyslu a regionálneho rozvoja úsek podpory obchodu a podnikania (Business Support <http://www.business.vic.gov.au/homepage>), v rámci ktorého pôsobí tzv. Export Coordination Unit a riadi aktivity a fondy na podporu exportu. Tieto schémy zabezpečujú nielen poradenskú, logistickú, ale aj finančnú podporu začínajúcim podnikateľom a podnikateľom – exportérom. Žiadny z federálnych či štátnych proexportných programov nie je dostupný pre zahraničné firmy. Okrem toho existujú podporné programy pre malé a stredné podniky, ktoré majú za cieľ pomôcť zvýšiť ich konkurenčnú a exportnú kapacitu. Kritika ich neefektívnosti a neprístupnosti je rozsiahla. Podnikatelia sa sťažujú, že podporné programy nie sú previazané a navrhujú prepojiť proexportnú a priemyselnú politiku. Pre zahraničných podnikateľov v Austrálii slúži ako prvý kontaktný orgán vládna inštitúcia na podporu obchodu a investícií AUSTRADE www.austrade.gov.au, ktorá poskytne základné informácie pre založenie firmy a prvý krok v podnikaní. Je pritom treba požadovať, aby boli poskytnuté všetky relevantné kontakty nielen na federálnej, ale aj na úrovni štátu, v ktorom by sa podnikateľská činnosť mala realizovať. Pred kontaktovaním AUSTRADE je vhodné navštíviť web stránky týchto austrálskych inštitúcií:
 - www.business.gov.au - Australian Government Initiative, pre podnikateľov umožňuje prístup na stránky všetkých relevantných orgánov federálnej, štátnej správy, aj na podnikateľské inštitúcie
 - www.australia.gov.au - stránka pre komunikáciu s vládnymi inštitúciami
 - www.dfat.gov.au - ministerstvo zahraničných vecí a obchodu
 - www.innovation.gov.au - ministerstvo inovácií, priemyslu,...
 - www.ato.gov.au - daňový úradPodnikateľské inštitúcie, či už sú to komory alebo odvetvové asociácie, sa obvykle nevenujú otázkam sprostredkovania spolupráce. Ich takmer výhradnou aktivitou je problematika vzťahov s federálnymi a štátnymi orgánmi na jednej strane a odborovými centrálnymi na strane druhej, zameraná na pracovno-právne vzťahy (tzv. industrial relations). Z federálneho hľadiska sú najdôležitejšie tieto podnikateľské inštitúcie:
 - www.bca.com.au - Business Council of Australia a
 - www.acci.asn.au - Australian Chamber of Commerce and IndustrySlovensko-austrálska komora v tradičnom ponímaní neexistuje. Pre podporu podnikania existuje rozvetvený systém schém, ktoré sú neprehľadné a ťažko aplikovateľné. Najkomplexnejší je systém spravovaný ministerstvom priemyslu, ktorý zahŕňa napríklad podporu automobilového priemyslu, podporu rozvoja cestovného



richu, malých a stredných podnikov. Systém je podnikateľskou sférou kritizovaný ako subjektívny, a tak každoročne prepadnú vysoké čiastky zdrojov ako nevyužité. Zahraniční aj domáci investori môžu dostať podporu v prípade, že ide o investíciu strategického významu (Major Project Facilitation). Ide predovšetkým o daňové úľavy a príspevky na vytvorené pracovné miesta či zvýšenie kvalifikácie pracovnej sily. Podrobné informácie o programoch na podporu podnikania sú dostupné prostredníctvom vládnej agentúry AusIndustry <http://www.ausindustry.gov.au/>. Problematika technickej a finančnej pomoci či projekty regionálnej spolupráce spadajú do kompetencie rozvojovej agentúry AusAID www.ausaid.gov.au.

c) Verejné obstarávanie

- Od 1.marca 2017 platia prísnejšie pravidlá pre zadanie verejných zákaziek na federálnej úrovni (Commonwealth Procurement Rules). Tieto pravidlá ďalej sprísňujú regulačné mechanizmy týkajúce sa pracovných podmienok, zdravia, bezpečnosti vplyvu na životné prostredie. Vyžadované je taktiež plnenie austrálskych štandardov a novinkou sú i paragrafy, ktoré vyžadujú posudzovanie účastníkov tendrov s hodnotou vyššou než 4/7,5 (u stavieb) mil.AUD z hľadiska „širšieho ekonomického benefitu“, t.j. prínosu pre AU ekonomiku nad rámec zadávaného tendra.

Všetky federálne štátne zákazky sú administrované Ministerstvom financií (Aus Tender) a sú zverejňované prostredníctvom internetu na www.tenders.gov.au. Tendre jednotlivých štátov a teritórií sú vyhlasované miestnymi vládami. Korektnosť tendrového riadenia je daná vnútorným nariadením federálnej vlády (*Commonwealth Procurement Guidelines*). Austrália patrí ku krajinám s najnižšou korupciou na svete. Zrejme preto majú vládni úradníci pomerne vysokú rozhodovaciu právomoc. Hlavným kritériom je dosiahnutie dodávky tovarov a služieb od schopného dodávateľa, ktorý zaručí dodanie v príslušnej kvalite za akceptovateľnú cenu (*value for money policy*). Najnižšia cena teda ešte nemusí byť zárukou získania vládnej zákazky. Dôraz je kladený na vzájomnú spoluprácu domáceho priemyslu a vládnych inštitúcií najmä v kľúčových zákazkách, ako je oblasť dodávok vojenského materiálu.

Priama účasť zahraničnej firmy na tendre je veľmi zložitá a bez zapojenia miestneho partnera takmer nemožná. Preferenciu pri výbere majú austrálske a novozélandské firmy, resp. tovar vyrobený v Austrálii alebo na Novom Zélande. Od roku 1997, kedy bola uzatvorená dohoda medzi Austáliou a Novým Zélandom o rovnom prístupe k vládnym zákazkám firmami oboch krajín (*ANZ policy*), môže len vo výnimočných prípadoch dôjsť k výberu zahraničného dodávateľa. Z vyššie uvedeného vyplýva, že vládnym tendrom v Austrálii je možné sa zúčastniť viacmenej len prostredníctvom miestnych dovozcov a distribútorov a len zriedkakedy priamo. Prechod na elektronické spojenie dodávateľa pomocou internetu môže vyvolať dojem, že sa tento procesu môže priamo zúčastniť aj zahraničný dodávateľ, čo je však zavádzajúce a v realite pomerne vzdialené.

Prehľad základných internetových adries pre tendre:

<https://www.tenders.gov.au/>
<https://tenders.nsw.gov.au/>
<http://www.hpw.qld.gov.au/Pages/home.aspx>
<https://www.tenders.wa.gov.au/watenders/index.do>
<https://www.tenders.sa.gov.au/tenders/index.do>
<https://www.tenders.tas.gov.au/>

d) Zmluvná základňa

- Zmluva medzi SR a AU o zamedzení dvojitého zdanenia bola podpísaná r. 1999 v Canberre. Austrália uprednostňuje multilaterálnu obchodnú politiku. Vo vzťahu k SR austrálska strana deklarovala, že dohody o obchodnej a hospodárskej spolupráci považuje vzhľadom na členstvo SR v EU za redundantné, dokonca odmietla podpísať aj už rozpracovanú dohodu o podpore a ochrane investícií.
- V oblasti **hospodárskej spolupráce** s AU sa záujem SR sústreďuje na podporu slovenského vývozu, získavanie AU investícií, rozvoja spolupráce v oblasti moderných technológií a zvyšovania počtu návštev AU turistov v SR. Perspektívy sú najmä v rozvoji spolupráce v strojárstve, sektore služieb, ICT (informačné a komunikačné technológie), v oblasti energeticky úsporných technológií, prieskumu/tážby nerastných surovín, školstva, vedy a výskumu.

Štatistika vzájomného obchodu SR a Austrálie podľa štatistického úradu SR (v mil. EUR):

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	X /2017
Vývoz SR	53,0	79,2	94,8	129,1	222,1	246,3	273	180,312	163,9
Dovoz SR	19,4	22,0	28,7	40,7	33,5	30,6	50	31,943	4,8
Obrat	72,4	101,2	123,5	169,8	255,6	276,9	323	212,255	168,7
Saldo	33,6	57,1	66,1	88,4	188,6	215,7	223	148,369	159,1

Hlavné položky vývozu zo SR: osobné automobily (84,5%), kotly a stroje (4,5%).

Hlavné položky dovozu do SR: výrobky zo železa alebo ocele; nerastné palivá, minerálne oleje; farmaceutické výrobky; kotly, stroje, prístroje a mechanické zariadenia.

Jediná obchodná prekážka vstupu slovenského exportu do Austrálie sa týka luxusných osobných automobilov. Dovoz takýchto vozidiel je zaťažovaný dodatočnou daňou vo výške 33%.

III. INVESTÍCIE, ENERGETIKA, VEDA A VÝSKUM

a) Priame zahraničné investície:

- K 31.12.2016 dosiahla hodnota zahraničných investícií v krajine **3,192 bil. AUD** (medziročné navýšenie o 5%), z toho priame investície dosiahli takmer 0,796 bil. AUD (25%). Najväčšími investormi sú EÚ (34%) a USA (27%). Z EÚ je najväčším investorom UK (16%-515,5 mld. AUD) a Belgicko (9%-270,1 mld. AUD). Avšak nárast zaznamenávajú aj investície z ázijských krajín (Čína, Japonsko, Južná Kórea). V roku 2016 prevýšili investície EÚ v AU 1 bil. AUD (medziročný nárast o 8%).

Celkové zahraničné investície v mil. AUD

	2012	2013	2014	2015	2016
EU	646 765	716 032	958 971	990 857	1 072 240
USA	617 567	657 888	758 153	860 313	860 918

Japonsko	126 434	130 982	174 676	199 596	213 500
ASEAN	80 209	85 842	111 291	126 652	126 946
Nový Zéland	28040	30 124	38 523	39 668	46 209
ČLR bez Hong Kongu	22 947	31 899	64 525	74 862	87 246
Všetky krajiny	2 167 673	2 461 998	2 784 470	3 024 361	3 192 656

10 najväčších investorov v roku 2016

Poradie	Krajina	\$b
1	USA	860,9
2	UK	515,5
3	Belgicko	270,1
4	Japonsko	213,5
5	Hongkong	100,9
6	Singapur	98,9
7	Čína	87,2
8	Holandsko	74,7
9	Luxembursko	74,0
10	Švajčiarsko	59,1

Priame zahraničné investície v mil. AUD

	2012	2013	2014	2015	2016
EU	155 528	156 110	169 603	157 627	164 822
USA	131 255	149 479	163 410	173 503	195 012
Japonsko	61 202	63 257	66 124	85 949	90 880
ASEAN	32 539	37 505	42 277	41 506	43 892
Nový Zéland	4 285	5 068	5 377	5 564	7 225
ČLR bez Hong Kongu	16 741	20 832	29 970	35 171	41 880
Všetky krajiny	549 626	629 941	688 376	735 494	796 087



- V Austrálii investorov láka na federálnej úrovni agentúra Austrade (www.austrade.gov.au), ktorú riadi Department of Foreign Affairs and Trade. Vlády jednotlivých austrálskych štátov sa snažia voči investorom propagovať svoj štát. Vládna pomoc investorom je najmä v konzultačnej oblasti: doporučenie dodávateľov, pomoc s výberom a zaškolením personálu, možnosť čerpania grantov (<http://www.business.gov.au/grants-and-assistance/Pages/default.aspx>) alebo daňových úľav v oblasti výzkumu a vývoja. Špeciálnu pozornosť získavajú investori do infraštruktúry pre rozvoj turistického ruchu, pretože sa jedná o vládnu prioritu Stratégie cestovného ruchu 2020. ďalej štát ponúka asistenciu pre vývoze z Austrálie.

K perspektívnym odvetviam pre investície v Austrálii patrí: infraštruktúra pre cestovný ruch (najmä ubytovacie zariadenia), infraštruktúra – diaľnice, železnice, prístavy; poľnohospodárstvo/potravinárstvo; digitálne technológie; geologický prieskum a ťažba ropy; strojárstvo (zdravotná technika, nové materiály)

Federálna vláda prispeje spolu s jednotlivými štátnymi vládami a súkromným sektorom celkom do roku 2020 viac ako 125 mld AUD na rozvoj infraštruktúry – najmä nové diaľnice, železnice, prístavy a letiská. Ďalšie investičné projekty sú v sociálnej oblasti (nemocnice, domovy pre dôchodcov, väznice) a vodohospodárstve. Austrálske vlády od 90.rokov privatizovali štátne spoločnosti. Nedávno bola dokončená privatizácia prístavov v Botany, Newcastle a Kembla (Nový Južný Wales) alebo letisko v Hobarte. Väčšinou ide o finančné skupiny zo Stredného východu, Európy alebo Kanady, ktoré získali 99ročný prenájom. Národná auditorská komisia doporučila v strednodobom horizonte privatizáciu Austrálskej pošty, Mincovne (Royal Australian Mint), Moorebank Intermodal Company Limited, Australian Rail Track Corporation Limited a COMCAR.

Podľa informácie Národnej banky SR austrálske investície v SR vo forme majetkovej účasti a reinvestovaného zisku sú registrované v nulovej hodnote.

b) Energetická politika krajiny

- Austrália má veľké množstvo ako fosílnych palív, tak aj vhodné podmienky pre využitie obnoviteľných zdrojov energie. Má najväčšie svetové zásoby uránu, veľké zásoby uhlia a zemného plynu, a to ako konvenčného, tak aj bridlicového. Austrália je deviatym najväčším svetovým producentom energie, čo predstavuje zhruba 2,4% svetovej výroby energie. Austrália je v súčasnej dobe jedným z najväčších svetových vývozcov uhlia a uránu a je druhým najväčším vývozcem zkvapalneného zemného plynu (LNG).

Rozsiahle územie Austrálie ponúka rôznorodé obnoviteľné zdroje energie (vietor, slnečná energia, geotermálna energia, energia vodná a bioenergia), podiel obnoviteľných zdrojov na energetickom mixe posilňuje, a to i vďaka vládnym iniciatívam.

Austrália sa stáva stále viac závislou na importe ropy na výrobu pohonných hmôt.

Celková spotreba energie v Austrálii stúpa so zvyšujúcim sa počtom obyvateľov a rozvojom ekonomiky.

9. júna 2017 bola publikovaná obsiahla **správa** (210 strán) s názvom „[Independent Review into the Future Security of the National Electricity Market](#)“ o energetickej bezpečnosti AU spracovaná dr. Alanom Finkelom (Australia's Chief Scientist), v ktorom sa okrem iného uvádza, že výroba elektrickej energie v AU je najväčším znečisťovateľom vzduchu (35%), a to najmä z toho dôvodu, že 87% elektrickej energie je vyrábanej z fosílnych zdrojov (77% je vyrábané z čierneho uhlia a 10% z plynu) a len 13% energie je vyrábanej z obnoviteľných zdrojov. Vláda by sa teda mala zamyslieť nad spôsobom zníženia tvorby

skleníkových plynov a znečistenia ovzdušia s čo najnižšími nákladmi. Správa navrhuje stanovenie tzv. „CET – clean energy target“ 700 kg CO₂ na 1 MWh, ktorý by obmedzil využitie uhoľných elektrární (pričom dokonca využívanie nízkoemisných HELE /high-efficiency-low-emissions/ uhoľných elektrární nie je v správe považované za „čistú“ energiu) a rozšíril využitie plynu a obnoviteľných zdrojov energie. V rámci Austrálskeho spoločenstva bude záležať na jednotlivých štátoch, či sa budú uvedenou správou riadiť a zvýšia investície do obnoviteľných zdrojov. Experti sa v tejto súvislosti zamýšľajú i nad tým, že AU, aj keď má jednu z najväčších svetových zásob uránu, nevyužíva ako zdroj energie jadrovú energiu, ktorá má nulové emisie, a čo je zaujímavé tento potencionálny zdroj energie nie je vo vyššie uvedenej správe ani spomenutý. Podľa skúseností napr. z Južnej Austrálie je zrejmé, že energia z obnoviteľných zdrojov by mala byť „zálohovaná“ i výrobou energie z fosílnych palív.

Na jeseň premiér Turnbull predstavil svoj návrh **NEG (National Energy Guarantee)**, v ktorej odmietol Finkelov návrh a predstavil vlastnú podobu energetickej bezpečnosti krajiny.

Návrh NEG bol vytvorený verejnosti málo známym Energy Security Bureau (vznikol len v auguste 2017). Podstatou NEG je aplikácia obchodovania s emisiami na trhu s elektrinou. NEG je čiastočne podobný a vychádza z CET, má za cieľ znížiť emisie, znížiť ceny a zabezpečiť spoľahlivosť siete.

NEG vyžaduje, aby trh s elektrinou znížil emisie o 26-28% do roku 2030, tak ako to vyžaduje austrálsky záväzok z Parížskej dohody. Pre poskytovateľov elektriny NEG znamená, že musia získavať elektrinu tak, aby splnili požiadavky *spoľahlivosti* a zároveň *emisných záruk*. V rámci záruky spoľahlivosti musí zaistiť dostatočné pohotovostné zdroje (dispatchable generation) prúdu, ktoré musia byť dostupné kedykoľvek (prevažne využitie uhoľných, plynových, hydro, solárne termálne a batérie; vietor a fotovoltaická energia bez úložiska nespĺňajú tieto požiadavky). V rámci emisnej záruky musia predajcovia dosiahnuť ciele znižovania emisií. NEG je „technologicky neutrálny“ – vláda nevyžaduje žiadnu technológiu a ponecháva na trhu spôsob, ktorým sa dosiahne cieľ spoľahlivosti a emisných štandardov.

Predajcovia môžu nedostatok znižovania emisií riešiť obchodovaním s ostatnými obchodníkmi, alebo nákupom austrálskych či medzinárodných emisných kvót. Najmä opozícia napadla medzinárodnú dimenziu nákupu pre jej netransparentnosť.

Predpokladaným výsledkom NEG je zníženie cien – predpokladaná povinnosť predajcov uzatvárať kontrakty na *dispatchable energy* a nízkoemisnú produkciu energie bude znamenať stimul pre nových operátorov pri vstupe na trh a vo výsledku teda zníženie cien.

V rámci informácií o energetike je nevyhnutné spomenúť, že v novembri 2017 americká firma **Tesla dokončila výstavbu 100-megawattovej batérie v Južnej Austrálii**, ktorá ma prispieť k väčšej energetickej bezpečnosti, zároveň Južná Austrália chystá výstavbu najväčšej solárnej elektrárne na svete s výkonom 150 MW.

c) Veda, výskum a vývoj, inovácie

Centrálnou inštitúciou zodpovednou za vedu, výskum, vývoj a inovácie je Department of Innovation, Industry, Science and Research www.innovation.gov.au.

Na úrovni regionálnych vlád jednotlivých štátov Austrálie je popis kompetencií inštitúcií na podporu vedy, výskumu, vývoja a inovácií nasledovný:

- Department of Innovation, Industry and Regional Development v štáte Victoria má 5 hlavných kompetencií: podporu prílivu investícií, rozvoj inovatívnych odvetví, rozvoj obchodu, regionálny rozvoj a prezentovanie štátu Victoria v zahraničí. V rámci austrálskeho štátu New South Wales, kde sa podporou inovácií zaoberá vládna agentúra Priemysel a Investície NSW (Industry & Investment NSW), má výkonné kompetencie napr. Úrad pre vedu a lekárske výskum (Office for Science & Medical Research), ktorý zabezpečuje vytváranie vedomostnej základne štátu New South Wales v oblasti medicíny, zabezpečuje, že výskumné kapacity štátu NSW implementujú inovačné priority štátu, podporuje medzinárodné väzby a tým podporuje príliv investícií pre výskum a inovácie v štáte NSW, vytvára prepojenia medzi univerzitami, podnikateľským sektorom a komunitami, optimalizuje efektivitu vládnych investícií do vedy a výskumu v štáte NSW. Ďalšie informácie sú dostupné na stránke <http://www.diid.vic.gov.au/>
- Department of Employment, Economic Development and Innovation, štátu Queensland má nasledovné kompetencie: podporu vstupu investícií, podporu zavádzania inovácií, vedy a technológií, podporu rozvoja podnikania a regionálneho rozvoja. Ďalšie informácie sú dostupné na stránke <http://www.dtrdi.qld.gov.au/>
- Department of State and Regional Development štátu New South Wales má nasledovné kompetencie: podpora prílivu investícií do štátu NSW, podpora inovácií, udržateľného a konkurencie schopného rozvoja v štáte NSW. Ďalšie informácie sú dostupné na stránke <http://www.business.nsw.gov.au/>
- Chief Minister's Department, ACT má za cieľ realizovať jednotlivé programy vlády a okrem iných aj nasledovné kompetencie: rozvíjať a realizovať sektorové stratégie v priemysle a v podnikaní. Ďalšie informácie sú dostupné na stránke <http://www.cmd.act.gov.au/>
- Department of Chief Minister, Northern Territory má v kompetencii uskutočňovať program vlády a zabezpečovať koordináciu pri realizácii vládnych priorít. Ďalšie informácie sú na <http://www.dcm.nt.gov.au/>
- Department of Trade and Economic Development, štát South Australia má v kompetencii okrem iných úloh aj podporu vstupu PZI a podporu inovácií v štáte South Australia, pričom poskytuje záujemcom pomoc pri čerpaní fondov pre podnikanie v preferovaných oblastiach inovatívnych technológií a výroby. Ďalšie informácie sú na stránke <http://www.southaustralia.biz/Funding-Grants.aspx>
- Department of State development, štát Western Australia má v kompetencii priťahovať investície, podporovať získavanie zahraničných trhov, realizovať prioritné rozvojové iniciatívy štátu Western Australia, rozvíjať podnikateľské prostredie v záujme podpory rozvoja ekonomiky. Ďalšie informácie sú na stránke <http://www.dsd.wa.gov.au/>

Austrálska vládna agentúra pre vedu a priemyselný výskum CSIRO (www.csiro.au) je [jednou z najväčších a najviac diverzifikovaných výskumných agentúr na svete. Výskum CSIRO realizovaný v rámci programu National Research Flagships je sústredený na austrálske národné priority v oblasti výskumu, napríklad:](#)

- Adaptácia na klimatické zmeny



- Priemyselná výroba budúcnosti
- Prieskum nerastných surovín
- Transformácia energie
- Potraviny budúcnosti
- Ľahké kovy
- Preventívna medicína
- Trvalo udržateľné pôdohospodárstvo
- Vodné hospodárstvo

Najvýznamnejšie legislatívne akty pre oblasť podpory vedy, výskumu a inovácií v Austrálii sú:

- Designs Act 2003
- Foreign Corporations (Application of Laws) Act 1989 30
- Industrial Research and Development Incentives Act 1976
- Industry Research and Development Act 1986
- Patents Act 1990
- Trade Marks Act 1995
- Venture Capital Act 2002

Premiér Turnbull ohlásil v septembri 2017 **plán zriadenia Austrálskej vesmírnej agentúry** s tým, že AU potrebuje silnejšiu platformu pre medzinárodnú spoluprácu. AU je v súčasnosti jediná krajina OECD bez vesmírnej agentúry. Agentúra bude mať za úlohu zaisťovať medzinárodnú spoluprácu, taktiež spoluprácu na národnej úrovni a hlavne podporovať rast súvisiacich priemyselných odvetví, naviazaných na vesmírny program. Zároveň jej zriadenie pomôže reštrukturalizácii Južnej Austrálie – nie náhodou má byť umiestnená v Južnej Austrálii, kde bola v septembri zatvorená továreň automobilky Holden. Južná Austrália z uvedeného dôvodu ponúka dostatok kvalifikovanej pracovnej sily. Vláda týmto krokom zamýšľa zvýšiť atraktivnosť pre americkú NASA.

IV. ZAHRANIČNÝ OBCHOD KRAJINY

a) Dovozný a vývozný režim, obchodná prax

Od 1.7.2018 je v Austrálii povinné označenie pôvodu pre predávané potraviny. Po dvojročnom prechodnom období tak vstupuje do platnosti nariadenie „The Country of Origin Food Labelling Information Standard 2016.“ Podrobnejšie informácie je možné nájsť na web stránke: <https://www.industry.gov.au/industry/IndustrySectors/FoodManufacturingIndustry/Pages/Country-of-Origin-Labelling.aspx/>

Dovozy nie sú kvantitatívne obmedzené, licenčný režim bol postupne počiatkom 90.rokov zrušený. Posledné kvantitatívne obmedzenie platilo do roku 1994 (na dovoz syrov). Obmedzenie dovozu sa týka len tovaru ohrozujúceho zdravie, bezpečnosť alebo morálnu úroveň obyvateľstva. Dovoz zdravotných pomôcok, liečiv, farmaceutických výrobkov a preparátov podlieha súhlasu ministerstva zdravotníctva. Zvláštne povolenie sa vyžaduje tiež pri dovoze zbraní, rádioaktívnych materiálov, tovaru obsahujúceho olovo a u výrobkov vyrobených z materiálov z ohrozených druhov živočíchov a rastlín.



Austrálčania si chránia svoj potravinársky trh. Napr. pre dovoz mäsových výrobkov platia striktné podmienky týkajúce sa tepelného spracovania.

U mnohých výrobkov sa vyžaduje schválenie vhodnosti výrobku pre všeobecnú spotrebu na základe zákona o ochrane spotrebiteľa, a to pred zahájením vlastného dovozu do krajiny. Ďalej sú vyžadované atesty spotrebného tovaru, ktoré musí zodpovedať miestnym spotrebiteľským štandardom. Zaisťenie týchto skúšok pri zavedení dovozu výrobku je časovo a finančne veľmi náročné. U spotrebného tovaru platí, že na obale musí byť v anglickom jazyku vyznačený názov a stručný popis tovaru, krajina pôvodu a kontaktné údaje austrálskej dovoznej firmy.

Devízová kontrola bola zrušená v roku 1983. Transfery devízových prostriedkov sú voľné. Pri dovoze a vývoze valút nad čiastku 10 000 AUD v cestovnom styku je stanovená oznamovacia povinnosť u colných orgánov. Taktiež transakcie v hotovosti nad hodnotu 10 000 AUD a všetky podozrivé transakcie musia byť ohlásené finančnými ústavmi agentúry *Financial Transaction Reports Agency*.

Jednou z nevýhod je, že Austrália uplatňuje antidumpingové opatrenia v prípade, že hrozí materiálna ujma miestnemu výrobcovi alebo je ohrozené založenie miestneho priemyslu v danom odbore u produktov, ktorých dovozná cena je nižšia ako bežná cena v krajine pôvodu. Austrálsky podnik môže svoju sťažnosť hlásiť anti-dumpingovej komisii, ktorá má 155 dní na vyšetrenie, svoje doručenie následne predkladá ministrovi priemyslu a inovácií.

Colná správa sa zaoberá dohľadom nad dodržovaním autorských práv a ochranu registrovaných obchodných značiek. Intelektuálne vlastníctvo je v Austrálii chránené niekoľkými zákonmi (*Patents Act 1952, Designs Act 1906*) a medzinárodnými zmluvami, ktorých je Austrália členom (*World Intellectual Property Organization, Paris Convention for Protection of Industrial Property, Patent Cooperation Treaty a ďalšie*).

Austrália kontroluje **export strategických druhov tovarov**, najmä však zbraní. Kontrola je riadená federálnym ministerstvom obrany na základe systému tzv. *Customs Prohibited Exports Regulation*. Licencie k vývozu vydáva oddelenie ministerstva – *Strategic Policy and Operations Branch* a za finálne dodržanie týchto pravidiel je zodpovedná austrálska colná správa.

Dovozné tarify sa pohybujú od nuly po 10 % ad valorem pričom 5 % je najčastejšie sa vyskytujúca sadzba. Vyššou sadzbou, ako 5 % sú zaťažené výrobky odevného priemyslu, niektoré textilné výrobky (10 %) a motorové vozidlá. Dovozné tarify sú uplatňované na cenu FOB, austrálska colná správa používa pre určenie cla kurz platný v deň exportu. Colné procedúry sú jednoduché a mnohé operácie je možné vykonávať prostredníctvom internetu. V súlade s pravidlami WTO colný sadzobník obsahuje zvýhodnené tarify pre dovozy z krajín, s ktorými má Austrália podpísané dohody o voľnom obchode (NZ, USA, Thajsko, Singapur) a poskytuje zvýhodnené tarify pre najmenej rozvinuté a rozvojové krajiny. Pre krajiny s uzatvorenými dohodami o voľnom obchode (DVO) sú tarify stanovené v prílohách k colnému sadzobníku.

Na alkoholické nápoje sa okrem colnej sadzby ad valorem aplikuje aj fixný poplatok vo výške medzi 32,52 a 71,67 AUD podľa množstva liehu obsiahnutého vo výrobku. Potraviny a základné suroviny majú väčšinou nulovú sadzbu.

Okrem cla sa na dovozy aplikuje jednotná DPH (GST – Goods and Services Tax) vo výške 10 % ad valorem. Mnoho zdravotníckych, farmaceutických či potravinových výrobkov je od platenia DPH oslobodené.

Zvláštnosťou sú **špeciálne dane na dovoz automobilov a dovoz vína**. Od 1. júna 2008 je predaj luxusných osobných vozidiel zaťažený 33% daňou. Strop určujúci kategóriu „luxusné“ sa každý rok mení, na rok 2017-2018 je strop stanovený pre vozidlá s ekonomickým prevádzkou na cenu 75 526 AUD, ostatné 65 094 AUD. Na dovoz vína zasa tzv. vyrovnávacia daň (WET – wine equalisation tax) vo výške 29 %. Na dovoz sa neaplikujú žiadne množstevné obmedzenia alebo kvóty.

Austrálsky dovoz – najväčším vývozcom do Austrálie v roku 2016-2017 bola EÚ, nasledovala Čína a USA. Z európskych krajín sú v prvej desiatke Nemecko a Veľká Británia. V austrálskom dovoze z krajín EÚ dominujú produkty spracovateľského priemyslu, predovšetkým lieky a automobily a ďalej služby.

Austrálske dovozy z Číny v roku 2016-2017 dosiahli takmer 64,3 mld. AUD. Najviac sa zvýšil Au dovoz z Kórey (o 13,0%).

Najvýznamnejší obchodní partneri Austrálie v dovoze tovarov a služieb v roku 2016-2017

Štát	Dovoz v mld. AUD	Podiel v %	Medziročná zmena v %	5ročný trend v %
1. Čína	64,287	17,7	0,1	8,5
2. USA	45,732	12,6	-6,2	2,3
3. Japonsko	23,994	6,6	6,3	1,6
4. Thajsko	16,686	4,6	-1,0	7,3
5. Nemecko	16,300	4,5	0,1	4,9
6. Kórea	15,996	4,4	13,0	11,3
7. Veľká Británia	14,846	4,1	-5,5	3,3
8. Singapur	13,477	3,7	2,0	-7,9
9. Nový Zéland	12,772	3,5	4,1	3,6
10. Malajzia	11,347	3,1	5,1	1,1
Dovoz celkom	362,244	100	1,4	2,4
Európska únia	69,015	19,1	-2,0	3,2

Austrálsky vývoz – najväčším odberateľom austrálskych tovarov a služieb bola v roku 2016-2017 Čína, ďalej Japonsko, Kórea a USA:

Vývoz do Číny dosiahol v roku 2016-2017 110,427 mld. AUD, oproti predchádzajúcemu obdobiu ide o 25% nárast. K zníženiu vývozu došlo v prípade Japonska, medziročne o -4,8%, vývoz do Kórey stúpol takmer o 14%.

Najvýznamnejší obchodní partneri Austrálie vo vývoze tovarov a služieb v roku 2016-2017

Štát	Vývoz v mld. AUD	Podiel v %	Medziročná zmena v %	5ročný trend v %
1. Čína	110,427	29,6	25,2	5,0
2. Japonsko	44,613	12,0	16,9	-4,8
3. Kórea	22,769	6,1	13,8	8,1
4. USA	20,758	5,6	-5,9	8,1
5. Indie	19,214	5,1	44,0	3,5
6. Hongkong	15,792	4,2	36,9	11,9
7. Nový Zéland	14,038	3,8	7,8	5,0
8. Veľká Británia	12,616	3,4	0,5	2,5
9. Singapur	11,216	3,0	12,3	2,0
10. Tchaj-wan	9,961	2,7	30,2	0,0
Vývoz celkom	373,240	100	16,8	2,4
Európska únia	30,540	8,2	9,9	1,6

Zdroj: DFAT

b) Základná štatistika zahraničného obchodu

- Austrálsky zahraničný obchod sa v stále väčšej miere sústreďuje predovšetkým na Áziu a benefituje taktiež z nedávno uzatvorených FTA (Čína, Kórea, Japonsko). AU sa chystá taktiež aktívne podieľať na čínskej iniciatíve OneBelt, One Road (OBOR). Dohodnutie ďalších FTA je prioritou austrálskej vlády, ktorá tak chce pokračovať v diverzifikácii svojej prevládajúcej obchodnej orientácie na ČĽR.

Vo svetovom rebríčku sa v roku 2016 Austrália umiestnila na 24.mieste najväčšieho vývozcu tovarov a služieb, v prípade dovozu je na 22.mieste. Čína, USA a Japonsko sú austrálskymi najväčšími obojsmernými partnermi. Pokiaľ by sme počítali EÚ, bola by za Čínou.

Obrat zahraničného obchodu Austrálie sa v rozpočtovom roku 2016/2017 zvýšil o 8,7% na hodnotu 735,484 mld. AUD. Vývoz dosiahol hodnoty 373,240 mld. AUD, dovoz 362,244 mld. AUD. Bilancia austrálskeho zahraničného obchodu vo fiškálnom roku 2016/2017 skončila prebytkom takmer 11 mld. AUD.

Obchodná bilancia tovarov a služieb za uplynulé obdobia (v mld. AUD)

	2013	2014	2015	2016	2017
Vývoz	318,539	327,673	318,737	312,302	373,240
Dovoz	328,679	336,759	341,303	349,068	362,244
Obrat	647,218	664,432	660,040	661,370	735,484
Saldo	-10,140	-9,086	-22,566	-36,766	10,996

Zdroj: *DFAT*

c) Tovarová štruktúra zahraničného obchodu v členení vývoz/dovoz

Medzi najdôležitejšie položky **austrálskeho vývozu** patrili v roku 2016-2017 tradičné primárne produkty, najmä nerastné suroviny, poľnohospodárske komodity a ďalej služby. Hlavnými austrálskymi vývoznými komoditami boli v roku 2016-2017 železná ruda, uhlie, zemný plyn, zlato, hliníkové rudy a surová ropa. V poľnohospodárskej produkcii dominovala pšenica a hovädzie mäso. V sektore služieb vzdelávanie a cestovný ruch. Medziročne došlo k výraznému poklesu vývozu iných rúd (25%) a medi (12%), naopak výrazne sa zvýšil vývoz železa (+31%), uhlia (+57%) a LNG (+35%). V oblasti poľnohospodárskeho vývozu poklesol vývoz hovädzieho mäsa (16%) a naopak sa zvýšil vývoz ovčej vlny (+14%) a zeleniny (+69%). V oblasti služieb sa najviac zvýšil vývoz technických a obchodných služieb (+10%) a vzdelávacích služieb (+16%).

Vývoz/Export

10 najdôležitejších položiek austrálskeho vývozu tovarov a služieb vo fiškálnom roku 2016-2017

Položka	Hodnota (mil. AUD)
1. železná ruda	62,799
2. uhlie	54,267
3. služby v oblasti vzdelávania	28,035
4. zemný plyn	22,299
5. služby v cestovnom ruchu	21,651
6. zlato	18,979
7. hliníkové rudy	7,529
8. hovädzie mäso	7,115
9. pšenica	6,073
10. surová ropa	5,150

Najsilnejšou položkou **dovozu** bol vo finančnom roku 2016-2017, rovnako ako rok predtým cestovný ruch v službách, z tovarov to boli osobné automobily a rafinovaná ropa.

Dovoz/Import

10 najdôležitejších položiek austrálskeho dovozu tovarov a služieb vo fiškálnom roku 2016-2017

Položka	Hodnota (mil. AUD)
1. služby spojené s cestovaním	37,582
2. osobné automobily	21,782
3. rafinovaná ropa	17,392
4. telekomunikačné zariadenia	11,967
5. surová ropa	8,583
6. služby nákladnej dopravy	8,430
7. nákladné dopravné prostriedky	8,004
8. počítače	7,855
9. liečivá (vrátane veterinárnych)	7,340
10. zlato	7,240

d) Teritoriálna štruktúra zahraničného obchodu vývoz/dovoz

Teritoriálna štruktúra – postavenie v (k) EÚ

Európska únia ako celok patrila tradične k najväčším obchodným partnerom Austrálie. V období rokov 1996 až 2008 sa v objeme vzájomného obchodu bezpečne držala na 1. mieste a ostatných austrálskych obchodných partnerov prevyšovala predovšetkým v exporte. V roku 2009 bola však nútená prenechať prvenstvo v objeme vzájomného obchodu Číne.

Vo fiškálnom roku 2016-2017 bola EÚ druhým najväčším obchodným partnerom Austrálie vo vzájomnom obchode tovarov a služieb po Číne. Obchod medzi EÚ a Austráliou mal hodnotu 99,555 mld. AUD a 13,5% celkového austrálskeho medzinárodného obchodu.

Obchodná bilancia medzi EÚ a Austráliou je stále v prospech EÚ – v roku 2016-2017 v hodnote väčšej než 38 mld. AUD. Z pohľadu služieb si EÚ stále udržuje prvenstvo ako najdôležitejší partner Austrálie s 19% podielom na celkovom obchode so službami, t.j. 31,6 mld. AUD pred USA s 14,3% podielom a 24 mld. AUD a Čínou (10,5% - 17,5 mld. AUD).

EÚ je druhým najvýznamnejším investorom v Austrálii (1.072 mld. AUD), investície z EÚ predstavujú 32,8% celkových investícií v Austrálii. Priame zahraničné investície EÚ do Austrálie medziročne vzrástli na 165 mld. AUD a predstavujú 21% celkových austrálskych FDI.

Hodnota austrálskych FDI do EÚ je 105 mld. AUD a tvorí 19% celkových austrálskych FDI. EÚ je druhou najväčšou destináciou pre austrálske zahraničné investície (po USA).



V roku 2016-2017 vývoz tovarov z EÚ do Austrálie dosiahol hodnotu 49 mld. AUD, čo je podobná hodnota ako v predchádzajúcom roku. Vývoz do EÚ predstavuje 6,5% celkového AU vývozu, t.j. 22 mld. AUD. Z EÚ do AU sa najviac dovážajú osobné automobily (v roku 2016-2017 za 6,6 mld. AUD) a lieky za 5,4 mld. AUD. Medziročne sa najviac zvýšil vývoz strojárkeho vybavenia a súčiastok (o 37%). Do EU tak vo fiškálnom roku 2016-2017 mierilo z Austrálie najmä zlato, a to za 5,3 mld. AUD (v porovnaní s predchádzajúcim rokom je to o 12% viac) a uhlie – 4,4 mld. AUD (nárast o 70%). Najväčší pokles zaznamenal vývoz mäsa (-29%) a drahých kameňov a periel (-27,5%).

e) Vývoj zahraničného obchodu so SR za posledných päť rokov (vývoz/dovoz)

V oblasti **hospodárskej spolupráce** s AU sa záujem SR sústreďuje na podporu slovenského vývozu, získavanie AU investícií, rozvoja spolupráce v oblasti moderných technológií a zvyšovania počtu návštev AU turistov v SR. Perspektívy sú najmä v rozvoji spolupráce v strojárstve, sektore služieb, ICT (informačné a komunikačné technológie), v oblasti energeticky úsporných technológií, prieskumu/ťažby nerastných surovín, školstva, vedy a výskumu.

Štatistika vzájomného obchodu SR a Austrálie podľa štatistického úradu SR (v mil. EUR):

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	X /2017
Vývoz SR	53,0	79,2	94,8	129,1	222,1	246,3	273	180,312	163,9
Dovoz SR	19,4	22,0	28,7	40,7	33,5	30,6	50	31,943	4,8
Obrat	72,4	101,2	123,5	169,8	255,6	276,9	323	212,255	168,7
Saldo	33,6	57,1	66,1	88,4	188,6	215,7	223	148,369	159,1

Hlavné položky vývozu zo SR: osobné automobily (84,5%), kotly a stroje (4,5%).

Hlavné položky dovozu do SR: výrobky zo železa alebo ocele; nerastné palivá, minerálne oleje; farmaceutické výrobky; kotly, stroje, prístroje a mechanické zariadenia.

Jediná obchodná prekážka vstupu slovenského exportu do Austrálie sa týka luxusných osobných automobilov. Dovoz takýchto vozidiel je zaťažovaný dodatočnou daňou vo výške 33%.

V. MARKETINGOVÁ STRATÉGIA

a) Obchodné zvyklosti v teritóriu

- obchodná prax - odporúčaný postup

Pri nadväzovaní kontaktov je potrebné byť na dobrej jazykovej aj estetickej úrovni. Je vhodné prezentovať sa aj keď jednoduchou, ale úhladnou, jazykovo a odborne presnou internetovou stránkou. Tlačené ponukové materiály (prospekty, katalógy a pod.) musia mať tiež vysokú jazykovú a technickú úroveň. Zasielanie neosobných, všeobecných ponukových listov má len minimálny úspech. Je treba vždy vyhľadať konkrétnu osobu a ponuku adresovať do jej pozornosti, následne je treba telefonicky overiť, či ponuka došla a snažiť sa získať k nej názor. Niekedy je treba aj takéto adresné ponuky zopakovať, lebo sú podobne ako v internete odkladané ako „spam“. Ak teda náhodou



austrálska firma nehľadá presne to, čo práve predložená ponuka obsahuje, je treba počítať s tým, že získanie pozornosti a záujmu o novú ponuku trvá niekoľko mesiacov. Pri telefonickom nadväzovaní kontaktu je veľkou nevýhodou časový posun, ktorý v európskom zimnom období predstavuje 10 hodín. V praxi obchodných rokovaní je treba počítať s tým, že prevláda anglosaský prístup: dochvilnosť a dodržiavanie nepísanej dohody. Austrálski podnikatelia sú vo výbere nových partnerov opatrní, ale keď získajú dobrý dojem z písomného a predovšetkým osobného (i telefonického) rokovania, spolupráca obvykle prebieha hladko.

- špecifiká trhu, rozdielnosť mentality

Súčasná Austrália je národnostne pestrou komunitou. V obchode sa pri rokovaniach prejavuje značný vplyv indickej kultúry, ale treba počítať aj s čínskym či japonským fenoménom. Na druhej strane sú regióny, resp. celé štáty, kde prevažuje čisto anglosaský prístup (napríklad priemyselné štáty South Australia a Victoria), lebo sa tam usídlili hlavne obyvatelia z Veľkej Británie, Nemecka a Škandinávie. V ostatných štátoch (NSW – služby a bankovníctvo, Queensland – turistika, poľnohospodárstvo a baníctvo, Northern Territory – turistika, poľnohospodárstvo a baníctvo a Western Australia – poľnohospodárstvo a baníctvo) naopak prevažuje ázijský fenomén.

V rokovaniach sa prejavuje snaha o pomalší a časovo dlhší princíp negociácii. Austrálsky partner si jednoducho radšej necháva na splnenie záväzku viac času. Pri plnení svojho záväzku sa obvykle nesnaží naťahovať čas, či vyhábať sa splneniu daného slova. V poslednom období však aj v Austrálii začína platobná morálka klesať. V rokovaniach s orgánmi federálnej štátnej správy (napríklad colnice) a samosprávy sa uplatňuje princíp vzájomného rešpektu. Zamestnanci týchto orgánov dôrazne dbajú o to, aby administratívna procedúra nevybočila ani v najmenšom detaile z predpísaných pravidiel. Zlé jazyky tvrdia, že dôvodom je skutočnosť, že okrem jednej jedinej operácie, pre ktorú je úradník zamestnaný nič iné nevie, a preto tvrdohlavo trvá na dodržaní naučeného postupu. V každom prípade sa zabehané administratívne úkony vykonávajú presne a v stanovených termínoch, ani o deň skôr ani o deň neskôr. Akékoľvek naliehanie na urýchlenie alebo vybočenie zo zaužívaných procedúr prináša do úradu chaos a nutnosť prebojovať sa cez rady úradníkov až k vedúcemu pracovníkovi, ktorý má právo, ale aj odvahu udeliť súhlas s operatívnejším, ale vždy len zákonným postupom. Administratíva je dobre platená, a preto aj fenomén úplatkov je veľmi zriedkavý.

Pracovná doba tak v administratíve, ako v podnikateľskom sektore je svätá. Všetky potrebné administratívne úkony sa musia stihnúť v čase medzi 09,00 a 16,00 hod. (v bankách má jeden deň v týždni pracovnú dobu do 16,30) s tým, že v sobotu sa zásadne nepracuje (dokonca ani pošta). Maloobchodná sieť pracuje síce aj v sobotu a nedeľu, ale otváracie hodiny má tiež len do 16,00 resp. 17,00 hod. Vo výnimočných prípadoch sú jeden deň v týždni niektoré nákupné centrá otvorené do 21,00 hod.

Obdobná situácia je v podnikateľskom sektore s tým rozdielom, že rokovania môžu pokračovať večerným spoločenským podnikom a mnohé podnikateľské semináre, výstavy, konferencie apod. sa konajú prednostne v piatok a sobotu. Piatkové odpolednia vo firmách sú obvykle raz za mesiac organizované vo forme spoločenského posedenia zamestnancov (drink). Dohodovanie pracovnej schôdzky po 16,00 hod. nie je vhodné. Nadväzný večerný spoločenský podnik má obvyklý začiatok o 18,00 hod.



- klasifikácia tovaru a kvalitatívne požiadavky na tovar
Austrália používa medzinárodnú colnú klasifikáciu harmonizovaného colného sadzovníku (Australian Customs Tariff), podrobné informácie sú dostupné na stránke: <http://www.customs.gov.au/webdata/resources/files/contentsintro.pdf>
U mnohých výrobkov sa požaduje, aby pred ich dovozom do Austrálie boli schválené pre všeobecnú spotrebu na základe zákona o ochrane spotrebiteľa <http://australia.gov.au/topics/economy-money-and-tax/consumer-protection>.
- balenie, doprava, značenie tovaru
Balenie tovaru musí byť kvalitné a spotrebiteľsky atraktívne. Na spotrebných tovaroch je dôležitá etiketa v angličtine, jej obsah musí zodpovedať prísny predpisom, ktoré sú takmer v každom štáte odlišné. Z dôvodov karanténnych predpisov sa drevo ako obalový materiál môže používať len v prípade, že bolo patrične ošetrené (fumigácia, morenie a parenie).

b) Vyhodnotenie odbytových možností SR

Najsilnejšou položkou **dovozu** bol vo finančnom roku 2016-2017, rovnako ako rok predtým cestovný ruch v službách, z tovarov to boli osobné automobily a rafinovaná ropa.

Dovoz/Import

10 najdôležitejších položiek austrálskeho dovozu tovarov a služieb vo fiškálnom roku 2016-2017

Položka	Hodnota (mil. AUD)
1. služby spojené s cestovaním	37,582
2. osobné automobily	21,782
3. rafinovaná ropa	17,392
4. telekomunikačné zariadenia	11,967
5. surová ropa	8,583
6. služby nákladnej dopravy	8,430
7. nákladné dopravné prostriedky	8,004
8. počítače	7,855
9. liečivá (vrátane veterinárnych)	7,340
10. zlato	7,240

Štatistika vzájomného obchodu SR a Austrálie podľa štatistického úradu SR (v mil. EUR):

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	X /2017
Vývoz SR	53,0	79,2	94,8	129,1	222,1	246,3	273	180,312	163,9
Dovoz SR	19,4	22,0	28,7	40,7	33,5	30,6	50	31,943	4,8
Obrat	72,4	101,2	123,5	169,8	255,6	276,9	323	212,255	168,7
Saldo	33,6	57,1	66,1	88,4	188,6	215,7	223	148,369	159,1



Hlavné položky vývozu zo SR: osobné automobily (84,5%), kotly a stroje (4,5%).

Hlavné položky dovozu do SR: výrobky zo železa alebo ocele; nerastné palivá, minerálne oleje; farmaceutické výrobky; kotly, stroje, prístroje a mechanické zariadenia.

Jediná obchodná prekážka vstupu slovenského exportu do Austrálie sa týka luxusných osobných automobilov. Dovoz takýchto vozidiel je zaťažovaný dodatočnou daňou vo výške 33%.

c) Marketingová stratégia pri vývoze do teritória

Z hľadiska slovenských exportných firiem môžu byť pre podporu predaja na austrálskom trhu využité nasledujúce druhy propagačnej činnosti:

- inzercia a publikovanie v dennej a odbornej tlači (The Australian, The Financial Review, The Sydney Morning Herald, Sun Herald + veľké množstvo odborných časopisov vydávaných alebo aspoň distribuovaných v Austrálii)
- účasť na špecializovaných výstavách, a to najmä prostredníctvom austrálskeho dovozcu alebo v rámci oficiálnej účasti SR
- akcie public relations
- odborné semináre a prezentácie

Pre bežnú akvizičnú činnosť však doporučujeme venovať pozornosť formálnej stránke používaných papierových propagačných materiálov, výročných správ a pod. vrátane jazykovej správnosti overené „native speakrom“. Je treba klásť veľký dôraz na precíznosť spracovania, správne používanie odborných anglických výrazov a pravidelnú aktualizáciu uverejňovaných údajov na webových stránkach.

Pre úspech slovenských exportérov v Austrálii je najdôležitejším subjektom dovozca a distribútor na úrovni veľkoobchodu. Spôsob predaja a marketingová prax na vnútornom trhu sú väčšinou prenechané miestnym maloobchodným firmám. Najvhodnejším riešením pre slovenského exportéra je spolupráca s takým importérom/distribútorom, ktorý má zastúpenia vo väčšine austrálskych štátov a prípadne aj na Novom Zélande. Efektívne a dlhodobé výsledky obvykle prináša dovoz do Austrálie prostredníctvom významných miestnych firiem. Zoznamy distribútorov majú k dispozícii obchodné komory jednotlivých štátov a špecializované marketingové/konzultačné firmy, ktoré ich poskytujú za úplatu.

Pretože ponuka vysoko prevyšuje dopyt, austrálsky dovozca je náročný ani nie tak na úroveň ponúkaného tovaru, ako skôr na vysokú úroveň ponukového procesu. Austrálsky dovozca je zároveň dosť konzervatívny a nerád mení zabehané obchodné vzťahy, aj napriek zjavným prednostiam novej ponuky. Úspešná prezentácia novej ponuky má preto obvykle dlhodobý charakter a najlepšie je pritom využívať klasické formy akvizičnej činnosti, ako sú účasti na veľtrhoch a výstavách alebo priame oslovovanie potenciálnych partnerov.

1/ Veľtrhy a výstavy

V Austrálii sa každoročne koná veľké množstvo výstav, z ktorých najvýznamnejšie sa uskutočňujú v ekonomických centrách – Sydney, Melbourne, Brisbane, Perth a Adelaide. Väčšina austrálskych výstavných podujatí nemá charakter veľkých medzinárodných stretnutí svetovej konkurencie ako je zvykom v Európe, vo väčšine prípadov sa jedná skôr o predajné trhy ponúkajúce príležitosti pre oslovenie priameho spotrebiteľa.

V prípade veľtrhov a výstav v Austrálii je preto treba rozlišovať medzi výstavnými podujatiami vhodnými na vyhľadávanie partnera pre dovoz a distribúciu prostredníctvom priamej účasti slovenského vývozcu na výstave (výstavy, ktoré navštevuje len odborná



verejnou) a výstavnými akciami predstavujúcimi skôr predajné trhy, ktoré navštevuje aj bežná verejnosť a môžu byť súčasťou reklamnej kampane medzi potenciálnymi spotrebiteľmi. Účasť na predajných trhoch obvykle zabezpečujú miestni dovozcovia. Vystavovať na podujatiach predstavujúcich predajné trhy nemá pre slovenského exportéra význam, avšak návšteva takéhoto podujatia poskytuje možnosť nadviazať užitočné kontakty s vystavujúcimi austrálskymi dovozcami.

Informácie o veľtrhoch a výstavách sa dajú nájsť takmer výhradne na internete, pričom podľa internetovo dostupných informácií je veľmi ťažko rozlíšiť, či ide o významné podujatie zamerané na odbornú verejnosť. Prístup k informačným databázam je obvykle možný iba za úplatu. V prípade, ak to okolnosti umožňujú, je vhodné najskôr niekoľko výstav osobne navštíviť a na základe toho sa rozhodnúť, ktorej sa zúčastniť ako vystavovateľ. Veľvyslanectvo SR Canberra priebežne sleduje výstavné akcie a prípadným záujemcom môže odporučiť konkrétnu akciu pre návštevu, resp. účasť.

2/ Priame oslovenie potenciálnych partnerov (dovozcov, distribútorov)

V prípade, že sa podarí získať partnera, ktorý má záujem o dovoz ponúkaného slovenského tovaru do Austrálie, je možné s ním nadviazať obchodnú spoluprácu na výhradnej alebo na nevýhradnej báze. V oboch prípadoch môže ísť o partnera - sprostredkovateľa na províznej báze alebo partnera - dovozcu na vlastný účet. Druhá forma je bežnejšia - austrálsky dovozca v takomto prípade nakupuje tovar a následne ho distribuuje vlastnou distribučnou sieťou. S tým je potrebné počítať pri zostavovaní cenníka.

Nevýhradná forma sa obvykle používa, ak ide o obchodnú firmu, ktorá sa zaoberá dovozom a distribúciou obdobného tovaru od viacerých zahraničných dodávateľov. Takáto forma spolupráce zvyčajne nastane, ak zahraničná spoločnosť presvedčí svojho austrálskeho partnera, aby do svojej ponuky zaradil aj jej nový sortiment tovarov. Aj v tomto prípade však austrálsky partner požaduje, aby minimálne na jeden rok nebol tovar ponúkaný iným austrálskym firmám.

Spolupráca na výhradnej báze obvykle nasleduje po určitom období úspešnej spolupráce. V tomto prípade je vhodné následne založiť spoločný podnik s miestnym partnerom. Založenie vlastnej firmy (pobočka, dcérska firma apod.) podľa austrálskych zákonov nie je zložité, vyžaduje si to však presťahovanie sa do Austrálie alebo angažovanie miestneho manažéra. Preto je obvykle efektívnejšie nájsť si austrálskeho partnera, založiť s ním spoločný podnik a spoločník sa stane manažérom firmy.

Austrália sa v zahraničných obchodných vzťahoch orientuje predovšetkým na svojich tradičných partnerov najmä z USA, Japonska, Číny a ostatných ázijských krajín. Obchodnú spoluprácu s týmito krajinami austrálski obchodníci vyhľadávajú, naopak od obchodníkov z ostatných krajín očakávajú aktívny ponukový prístup.

- **centrálne nákupy, obchodné reťazce**

Jednou z foriem ako získať zákazku je účasť na verejnej súťaži (tender). Austrálske federálne a štátne inštitúcie i podnikateľské organizácie (napr. telekomunikačná spoločnosť TELSTRA) používajú pri svojom nákupe výrobkov a služieb takmer výhradne verejné súťaže. Ide predovšetkým o zákazky v sektore dodávok vojenských zariadení, infraštruktúry apod. Zahraničná firma sa verejnej súťaži môže priamo zúčastniť len za predpokladu, že má v Austrálii svojho zástupcu alebo svoju vlastnú pobočku.

Distribučný systém Austrálie nie je zo strany štátnych orgánov nijako riadený, veľké obchodné firmy nakupujú a dovážajú vo vlastnej rézii pre vlastnú sieť obchodov (Woolworths, IGA, Coles). Ďalej tu existujú špecializované veľkoobchodné firmy, ktoré dodávajú tovary tak veľkým ako aj malým obchodníkom. Okrem toho sa obchodom a sprostredkovaním kontaktov zaoberá veľké množstvo agentov a konzultantov, bez vlastných veľkoobchodných, či maloobchodných kapacít. Optimálne riešenie pri výbere odbytovej cesty je závislé v prvom rade na charaktere tovaru.

V súlade so záväzkami vyplývajúcimi z dohody o voľnom obchode s USA (AUSFTA) Austrália prijala celý rad opatrení na liberalizáciu a zvýšenie transparentnosti systému verejného obstarávania. Aj napriek tomu, že nie je signatárom a neuplatňuje WTO GPA (General Procurement Agreement), aj zahraničné spoločnosti majú možnosť zúčastňovať sa verejných súťaží tak na federálnej, ako štátnej úrovni. Systém opatrení nebol však vykonaný formou legislatívnych aktov, ale len formou vnútorných nariadení príslušných orgánov štátnej správy. K týmto opatreniam nezainteresovaná osoba môže len ťažko získať prístup, lebo ide o vnútorné predpisy, ktoré sa na zvláštnu žiadosť vydávajú len tomu, kto sa do verejnej súťaže hlási.

Dôležitou skutočnosťou je, že pre účasť na verejnom obstarávaní je bezpodmienečne nutné mať v Austrálii vlastnú firmu s austrálskou poštovou adresou alebo splnomocnenú zastupiteľskú firmu s austrálskou adresou, ktorá operatívne reaguje na požiadavky zadávateľa (niekedy je treba navštíviť zadávateľa do 24 hodín).

Na federálnej úrovni sú najdôležitejšie informácie o verejnom obstarávaní na nasledovných internetových adresách:

www.tenders.gov.au - Australian Government Tender System

www.apcc.gov.au - Australasian Procurement and Construction Council

ďalšie zdroje informácií o verejnom obstarávaní sú dostupné na stránkach:

Commonwealth Procurement Guidelines - FMG 1

<http://www.defence.gov.au/dmo/gc/dppm.cfm>

Financial Management and Accountability Act 1997

<http://www.finance.gov.au/financial-framework/cac-legislation/finance-ministers-cac-act-procurement-directions.html>

<http://www.icn.org.au>

<http://www.vgpb.vic.gov.au/>

- podmienky zriadenia spoločnosti, formy spoločností, zákonná úprava

Zriadenie vlastného zastúpenia je možné formou:

- pri založení dcérskej spoločnosti ako austrálskeho právneho subjektu,
- pobočky materskej firmy ako zahraničného subjektu,
- firemnú reprezentáciu (reprezentačnú kanceláriu), ktorá nemá oprávnenie vstupovať do právnych záväzkov.

Podmienky pre založenie a záväzky (najmä daňové) sa líšia podľa jednotlivých typov spoločností. Právny rámec zakladania firiem je určovaný zákonom *Corporations Law*.

Registrácia ekonomických subjektov je uskutočňovaná zásadne u *Australian Securities and Investments Commission* (www.asic.gov.au.)

Spoločnosti sú povinné používať na firemnej dokumentácii daňové a registračné číslo krajiny, tzv. *Australian Business Number* (ABN – v SR je to IČO a DIČ), ktoré vydáva ASIC. V prípade pobočky registrovanej ako cudzia spoločnosť obdrží filiálka číslo ARBN – *Australian Registered Body Number*. Náklady na registráciu spoločnosti predstavujú 463 AUD. Požiadavky na založenie firmy zahraničným subjektom sú rovnaké vo všetkých štátoch Austrálie a sú rovnaké s požiadavkami kladenými na miestne firmy. Po úvodnej centrálnej registrácii firmy u ASIC je potrebné ešte zaregistrovať obchodné meno firmy vo všetkých austrálskych štátoch, v ktorých bude firma operovať.

V praxi je v Austrálii využívaných niekoľko foriem podnikania, ako napr.:

- spoločnosť s ručením obmedzeným (spoločnosť vlastníkov – Pty. Ltd. Alebo verejná spoločnosť – Ltd.)
- partnerstvo (partnership), partnerstvo s omedzeným ručením (limited partnership)
- podniky jednotlivca (sole proprietors)
- trusty (trusts)
- joint ventures

Pre podnikanie zahraničnej spoločnosti je možné využiť formy dcérskej spoločnosti alebo pobočky, pre neobchodnú činnosť aj reprezentačnú kanceláriu. Zahraničné firmy však väčšinou uprednostňujú založenie dcérskej spoločnosti, ktorá má výhodu miestneho právneho subjektu. Založenie filiálky ako zahraničného subjektu je z dôvodu formálnych požiadaviek na predkladanie kompletnej účtovnej dokumentácie dcérskej spoločnosti v anglickom jazyku z praktického hľadiska pre slovenský subjekt nevýhodné. Naopak určitou výhodou tejto formy je skutočnosť, že filiálka nemusí zamestnávať austrálskeho rezidenta ako konateľa firmy.

Joint Ventures ako forma spoločného podnikania niekoľkých subjektov vrátane zahraničných, sú obvyklou formou účasti na spoločnom projekte počas určitej doby. Z právneho hľadiska je posudzovaná táto forma ako partnerstvo (*partnership*) na základe partnerskej zmluvy.

- možnosti získania informácií o spoločnosti a miestnom trhu

Prístup k podnikateľskej databáze je veľmi limitovaný. Podnikový register poskytuje len minimálnu informáciu (uvádza len PSČ a sídelné mesto) a už len získanie adresy je spoplatnené. Zoznamy distribútorov majú k dispozícii obchodné komory jednotlivých štátov a špecializované marketingové/konzultačné firmy, ktoré ich poskytujú za úplatu. Najbežnejší spôsob ako získať adresár firiem je nákup katalógu vystavovateľov na výstavných akciách. Detailné informácie o konkrétnych austrálskych firmách možno získať za poplatok prostredníctvom Australian Securities and Investment Commission <http://www.asic.gov.au/asic/asic.nsf>. V prípade, ak je potrebná hlbšia analýza možno sa obrátiť sa na Dun & Bradstreet <http://dnb.com.au/>. Najefektívnejší spôsob oslovenia potenciálneho partnera je na základe odporúčania iného partnera. Odporúčanie britského partnera má obvykle cenu zlata.



- cenová politika, odporúčaná platobná podmienka, spôsoby riešenia sporov
Pri zadávaní cenovej ponuky austrálskej firme sa neodporúča nadsadzovať cenu o viac ako 10%, v opačnom prípade obvykle nie je ponuka považovaná za serióznu a nie je záujem o ďalšiu komunikáciu.

Austrálska platobná morálka je v zásade dobrá. Nie sú potrebné siahodlhé kontrakty či iné písomné záväzky pre splnenie dodávky či jej zaplatenie. Ak austrálsky partner objedná tovar, dodávateľ potvrdí a stanoví racionálnu platobnú podmienku, platba spravidla prebehne podľa požiadavky. Používaným nástrojom platobného styku je bankový akreditív, vyskytujú sa aj platby zmenkou, šekom a v zriedkavých prípadoch aj v hotovosti. Bežné sú hladké platby vopred až do 100 % hodnoty objednávky s tým, že dodacia lehota nesmie byť dlhšia ako 30 dní a hodnota objednávky do výšky 50 tis. AUD. Pri dlhších lehotách a objemnejších objednávkach sa zvykne platiť medzi 30 – 50 % vopred, zostatok buď až po dodaní alebo časť pri odoslaní tovaru a časť po jeho obdržaní. V niektorých prípadoch musí vývozca počkať na platbu a dodáva tovar len na základe prísľubu zaplatiť 100 % hodnoty ihneď po dodaní alebo 50 % pri odoslaní tovaru a zvyšok po jeho obdržaní. Pri väčších dodávkach sa bežne aplikuje odklad platby až do 180 dní od dodania.

Platby za dovoz strojov a zariadení sa realizujú väčšinou formou dodávateľského úveru. Bežná je pritom zálohová platba vo výške od 30 do 50 % a zostatok do 30 – 180 dní od prevzatia tovaru. V poslednom období sa na žiadosť predovšetkým európskych dodávateľov začínajú uplatňovať aj factoringové alebo forfeitingové operácie.

Finančné prevody do Európy sa vykonávajú takmer výhradne v Euro, librách alebo USD. Aj napriek tomu, že internet približuje, zrýchľuje a poskytuje už aj isté záruky, austrálski partneri v prípade zaujímavej ponuky po elektronicky nadviazanom kontakte nešetria čas i náklady a radi osobne navštívia budúceho partnera - osobným stretnutím sa uistia o správnosti svojho výberu dôveryhodného partnera. Obdobný prístup očakávajú aj od slovenských spoločností. Takýto postup sa môže vynechať, ak ide o nového partnera, ktorého odporučil dôveryhodný, tradičný partner. Slovná záruka tradičného partnera za nový kontakt má v Austrálii často väčšiu hodnotu ako referencia spoločnosti Dun & Bradstreet alebo banková garancia.

V záujme prevencie vzniku neskorších problémov odporúčame slovenským vývozcom sa za nevelký poplatok vopred informovať o austrálskom obchodnom partnerovi prostredníctvom Australian Securities and Investment Commission <http://www.asic.gov.au/asic/asic.nsf>, v prípade, ak je potrebná hlbšia analýza možno sa obrátiť na spoločnosť Dun & Bradstreet <http://dnb.com.au/>.

Obchodné spory sú v Austrálii pomerne zriedkavým javom, v záujme predchádzaniu neskorším nedorozumeniam je vhodné pri uzatváraní obchodnej zmluvy nezabudnúť na klauzulu určujúcu podľa obchodného práva ktorej krajiny sa bude prípadný spor riešiť. Austrálske firmy spravidla vyžadujú, aby zmluva podliehala austrálskemu právu. V prípade obchodného sporu sa rozpory často riešia mimosúdnou cestou prostredníctvom Australian Centre for International Commercial Arbitration <http://www.acica.org.au/>.

d) Praktické informácie pre exportéra a importéra

- vízové formality, režim vstupu a pobytu

Pre občanov Austrálie platí bezvízový styk, naopak občania SR musia pre cestu do Austrálie získať vízum prostredníctvom elektronického systému, podobne ako občania väčšiny ostatných členských krajín EÚ. Slovenská republika je zaradená do



zjednodušeného systému elektronického vybavovania krátkodobých turistických víz e676. Občania SR môžu svoje žiadosti o turistické víza podávať prostredníctvom internetovej stránky <http://www.immi.gov.au/e visa/visitors.htm>.

Pobytové a pracovné povolenia pre cudzincov vydáva ministerstvo imigrácie a udeľuje sa v rozpätí od 6 mesiacov do 4 rokov. Založením firmy podľa austrálskej legislatívy vzniká podnikateľovi nárok na udelenie pobytového/pracovného víza. Udelenie takéhoto víza v zamestnaneckom pomere je podmienené potvrdením zamestnávateľa (austrálska firma), že dané pracovné miesto nebolo možné obsadiť austrálskym občanom s patričnou kvalifikáciou. Podrobnejšie informácie sú dostupné prostredníctvom austrálskeho Departmentu imigrácie a občianstva <http://www.immi.gov.au/>

Finančnú hotovosť nad 10.000,- AUD je potrebné deklarováť pri prechode hranicou, pričom sa na ňu nevzťahujú žiadne povolenia. Používanie debetných a úverových kariet je bežnejšie ako platby v hotovosti.

Pri vstupe do Austrálie je prísna karanténa kontrola. Je zakázané dovážať akékoľvek potraviny, drevo a výrobky z dreva, rastliny a živočíšne produkty. V prípade nedodržania tohto nariadenia je možné uplatnenie vysokých finančných pokút, nezriedka hrozí i väzenie.

Pri leteckej preprave môže cestujúci prepravovať v príručnej batožine iba obmedzené množstvo tekutín. Aktuálne a podrobné informácie o obmedzených a zakázaných predmetoch pri leteckej preprave sú uvedené na stránke austrálskeho ministerstva dopravy www.dotars.gov.au.

Turisti opúšťajúci Austráliu majú nárok na vrátenie dane za tovary a služby vo výške 10% (Goods and Services Tax - GST). Podrobné informácie o systéme vracania dane GST ako aj o tovaroch, ktorých dovoz do Austrálie je obmedzený alebo zakázaný, sú dostupné na stránke www.customs.gov.au.

- doprava a odporúčané dopravné spojenia (letecké linky, vlaky, taxi služba, MHD, požičovne áut)

Priame letecké spojenie medzi SR a Austráliou neexistuje, avšak v roku 2018 vzniklo nové priame letecké spojenie Londýn-Perth. Vzhľadom na veľkú vzdialenosť, let medzi európskym (najčastejšie viedenským) a austrálskym letiskom (najčastejšie je to Sydney) trvá minimálne 19 hodín. Najčastejšie spojenie je s prestupom v Bangkoku, Dubaji a Singapore. Letecké spojenie s Európou zabezpečuje celý rad leteckých spoločností. Frekventovane používanými leteckými linkami sú Qantas a British Airways. Okrem toho lety medzi Európou a Austráliou zabezpečujú aj ázijské letecké spoločnosti, napríklad China Airlines, Cathay Pacific, Emirates Airlines, Etihad Airways atď. Nakoľko sa ponuka často mení, nie je možné jednoznačne odporúčať konkrétne letecké spojenie. Pri leteckej preprave môže cestujúci prepravovať v príručnej batožine iba obmedzené množstvo tekutín. Aktuálne a podrobné informácie o obmedzených a zakázaných predmetoch pri leteckej preprave sú uvedené na stránke austrálskeho ministerstva dopravy www.dotars.gov.au.

Vnútroštátna preprava vzhľadom na veľké vzdialenosti často využíva leteckú dopravu, avšak aj používanie autobusovej a vlakovej dopravy je na niektorých trasách pomerne bežné (hlavne Sydney – Melbourne - Canberra).

Preprava vo veľkých mestách (Sydney, Melbourne) je možná miestnou verejnou dopravou (vlaky, autobusy) alebo použitím taxi služby. V prípade použitia automobilovej prepravy je vzhľadom na ceny často výhodnejšie použiť prenájom osobného automobilu, ako využívať taxi. Celodenný poplatok za prenájom automobilu (od 55 AUD) môže byť lacnejší ako jedna cesta taxíkom. Pri prenájme osobného automobilu je treba počítať



s tým, že v Austrálii sa jazdí vľavo, pričom platí aj slovenský aj medzinárodný vodičský preukaz. Jeden či druhý je podľa miestnych predpisov (bez ohľadu na to, aká je jeho skutočná doba platnosti) možné používať iba po dobu troch mesiacov. Pri dlhodobom pobyte je nevyhnutné získať austrálsky vodičský preukaz. Podmienkou prenajatia osobného auta je platba kreditnou alebo debetnou kartou. Platí prísny zákaz šoférovania pod vplyvom drog či alkoholu. Kontrola dodržiavania stanovených maximálnych rýchlostí je takmer permanentná. Maximálne rýchlosti sú od 40 do 60 km v mestách a od 90 do 110 km na diaľnici. Prekročenie rýchlosti v rozsahu do 20 km má za následok vysokú pokutu (690 AUD). Prekročenie rýchlosti nad 20 km môže znamenať okamžité odobratie vodičského preukazu minimálne na šesť mesiacov, v odôvodnených prípadoch (súbežné požitie alkoholu) aj odsúdenie na jeden až tri roky väzenia.

- ubytovanie (priemerné ceny v hoteloch, kde sa odporúča ubytovanie)

Ubytovacie kapacity sú ľahko dostupné a s vyhovujúcim štandardom. Izba v 3-4 hviezdikovom hoteli stojí okolo 100 – 300 AUD/noc v závislosti podľa lokality a ročného obdobia. Počas turistickej sezóny (od Vianoc do konca januára) sú ceny vyššie a je vhodné ubytovanie rezervovať vopred. Cenovo efektívne je rezervovanie hotelov prostredníctvom nasledovných internetových stránok:

<http://www.wotif.com/hotels/australia-hotels.html>

<http://www.lastminute.com.au/>

- zdravotné zabezpečenie

Štátna zdravotná starostlivosť poskytuje základnú a záchrannú zdravotnú starostlivosť pre cudzincov len za úhradu. Zdravotníctvo je v Austrálii na vysokej úrovni, tomu odpovedajú aj ceny za zdravotnú starostlivosť. Za návštevu u všeobecného lekára sa platí cca. 60-100 AUD, za návštevu u odborného lekára cca. 150-200 AUD, za antibiotiká cca. 20 AUD za balenie, za 1 deň pobytu v nemocnici od 500 AUD vyššie, za RTG 120 a viac AUD. Uzatvorenie cestovného zdravotného poistenia pred cestou je nevyhnutnosť.

Zdravotné poistenie cudzincov v Austrálii je možné uzatvoriť len v súkromnej zdravotnej poisťovni.

Austrália nepatrí medzi zdravotne nebezpečné teritória, zvláštne očkovania nie sú nutné. Austrália je krajinou s vysokým výskytom rakoviny kože, odporúča sa zvýšená ochrana pokožky a očí pred slnečným žiarením.

- sviatky a voľné dni nevhodné na pracovné rokovania, časový rozdiel

Štátne sviatky, teda dni nevhodné na rokovanie, bývajú rozdielne stanovené na úrovni federácie a štátov. Rovnaký sviatok môže byť slávený v každom štáte v iný deň, napríklad sviatok práce sa v jednotlivých austrálskych štátoch slávi v rôzne iné dni, len nie ako v Európe, t.j. 1. mája. Významnou prekážkou v rokovaniach sú aj školské prázdniny - v ich čase je lepšie nenaliehať s požiadavkou dohodnúť obchodné stretnutie. Hlavná dovolenková sezóna (a teda aj školské prázdniny) trvá od polovice decembra do polovice februára.

Celoaustrálske štátne sviatky sú:

Nový rok	-	1. január
Deň Austrálie	-	26. január
Veľkonočné sviatky	-	pohyblivý sviatok
ANZAC Day	-	25. apríl
Narodeniny britskej kráľovnej	-	druhý pondelok v júni



Christmas day (1. Sviatok vianočný) - 25. december
Boxing Day (2. Sviatok vianočný) - 26. december

Okrem toho sú v jednotlivých štátoch ustanovené aj ďalšie miestne sviatky.

Časový rozdiel medzi SR a jednotlivými štátmi Austrálie je rôzny, závisí od ročného obdobia a zemepisnej polohy príslušného štátu. Pre slovenské spoločnosti je obvykle smerodajný časový rozdiel so štátom, ktorý je rozhodujúcou vstupnou bránou do Austrálie, teda so štátom New South Wales s hlavným mestom Sydney. Od času v tomto štáte (Eastern Standard Time – EST) sa smerom na západ posúva čas o pol resp. o jednu hodinu. V porovnaní so stredo európskym časom (SEČ) je EST v období od marca do októbra o 8 hodín dopredu a od novembra do februára o 10 hodín dopredu.

- tel. čísla (prvá pomoc, polícia, dopravná záchraná služba, požiarnici a iné)
000 - núdzové volanie (zdravotná záchraná služba, požiarnici, polícia)
131126 – stála informačná služba pre otravy (uštipnutia, otravy liekmi)
132500 – záchraná služba v prípade povodní a záplav

Prílohy

Teritoriálna štruktúra vývozu Austrálie 2016-2017

Štát	Vývoz v mld. AUD	Podiel v %	Medziročná zmena v %	5ročný trend v %
1. Čína	110,427	29,6	25,2	5,0
2. Japonsko	44,613	12,0	16,9	-4,8
3. Kórea	22,769	6,1	13,8	8,1
4. USA	20,758	5,6	-5,9	8,1
5. Indie	19,214	5,1	44,0	3,5
6. Hongkong	15,792	4,2	36,9	11,9
7. Nový Zéland	14,038	3,8	7,8	5,0
8. Veľká Británia	12,616	3,4	0,5	2,5
9. Singapur	11,216	3,0	12,3	2,0
10. Tchaj-wan	9,961	2,7	30,2	0,0
Vývoz celkom	373,240	100	16,8	2,4
Európska únia	30,540	8,2	9,9	1,6

Zdroj: DFAT



Teritoriálna štruktúra dovozu Austrálie 2016-2017

Štát	Dovoz v mld. AUD	Podiel v %	Medziročná zmena v %	5ročný trend v %
1. Čína	64,287	17,7	0,1	8,5
2. USA	45,732	12,6	-6,2	2,3
3. Japonsko	23,994	6,6	6,3	1,6
4. Thajsko	16,686	4,6	-1,0	7,3
5. Nemecko	16,300	4,5	0,1	4,9
6. Kórea	15,996	4,4	13,0	11,3
7. Veľká Británia	14,846	4,1	-5,5	3,3
8. Singapur	13,477	3,7	2,0	-7,9
9. Nový Zéland	12,772	3,5	4,1	3,6
10. Malajzia	11,347	3,1	5,1	1,1
Dovoz celkom	362,244	100	1,4	2,4
Európska únia	69,015	19,1	-2,0	3,2

Zoznam kontaktov a webových stránok významných ekonomických štátnych inštitúcií:

Department of Foreign Affairs and Trade

R.G. Casey Building
John McEwen Crescent
Barton ACT 0221 Australia
www.dfat.gov.au

Australian Trade Commission (AUSTRADE)

Minter Ellison Building
25 National Circuit, Forrest, ACT 2603
info@ustrade.gov.au
www.austrade.gov.au

Australian Customs and border Protection Service

Information@customs.gov.au
www.customs.gov.au

AUSTRALIAN CHAMBER OF COMMERCE AND INDUSTRY

Lvl 3, 24 Brisbane Ave
Barton ACT 2604
PO Box 6005
Kingston ACT 2604
Tel. +61 2 6273 2311
Fax: +61 2 6273 3286
e-mail: info@acci.asn.au
<http://www.acci.asn.au/>

EUROPEAN AUSTRALIAN BUSINESS COUNCIL

Level 5, 80 William Street
Sydney NSW 2011
Tel. +61 2 9360 0269
Fax: +61 2 9360 0749
www.eabc.com.au

Australian Federation of Employers & Industries

PO Box A233
SYDNEY SOUTH NSW 1235
Telephone: 02 9264 2000
Facsimile: 02 9261 1968
Email: admin@afei.org.au
www.afei.org.au

Business SA

Enterprise House
136 Greenhill Road
UNLEY SA 5061
Telephone: 08 8300 0000
Facsimile: 08 8300 0001
Email: enquiries@business-sa.com
www.business-sa.com

**Chamber of Commerce & Industry of Western
Australia (Inc)**

PO Box 6209
EAST PERTH WA 6892
Telephone: 08 9365 7555
Facsimile: 08 9365 7550
Email: info@cciwa.com
www.cciwa.com

Chamber of Commerce & Industry Queensland

Industry House
375 Wickham Terrace
BRISBANE QLD 4000
Telephone: 07 3842 2244
Facsimile: 07 3832 3195
Email: info@cciq.com.au
www.cciq.com.au

ACT and Region Chamber of Commerce & Industry

12A Thesiger Court
DEAKIN ACT 2600
Telephone: 02 6283 5200
Facsimile: 02 6282 5045
Email: chamber@actchamber.com.au
www.actchamber.com.au

New SouthWales Business Chamber

Level 15
140 Arthur Street
NORTH SYDNEY NSW 2060
Telephone: 13 26 96
Facsimile: 1300 655 277
Email: navigation@nswbc.com.au
www.nswbusinesschamber.com.au

Tasmanian Chamber of Commerce & Industry Ltd

GPO Box 793
HOBART TAS 7001
Telephone: 03 6236 3600
Facsimile: 03 6231 1278
Email: admin@tcci.com.au
www.tcci.com.au

Chamber of Commerce Northern Territory

Confederation House
1/2 Shepherd Street
DARWIN NT 0800
Telephone: 08 8982 8100
Facsimile: 08 8981 1405
Email: darwin@chambernt.com.au
www.chambernt.com.au

Victorian Automobile Chamber of Commerce

7th Floor
464 St Kilda Road
MELBOURNE VIC 3000
Telephone: 03 9829 1111
Facsimile: 03 9820 3401
Email: vacc@vacc.com.au
www.vacc.com.au

Internetové stránky významných inštitúcií:

www.abs.gov.au	Australian Bureau of Statistics – štatistický úrad
www.customs.gov.au	Australian Customs Office – colná správa
www.directory.gov.au	Australian Government – Austrálska vláda
www.australia.com	Australian Tourist Commission – vládna agentúra pre turistiku
www.austlii.edu.au	Australian Legal Information Institute – prehľad zákonov



MINISTERSTVO
ZAHRANIČNÝCH VECÍ
A EURÓPSKÝCH ZÁLEŽITOSTÍ
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

www.csiro.au

www.dfat.gov.au

www.immi.gov.au

www.dnb.com.au

www.business.gov.au

CSIRO – vládna agentúra pre vedu a výskum

Department of Foreign Affairs and Trade – Min. ZV a obchodu

Department of Immigration – Ministerstvo pre imigráciu

Dun & Bradstreet – firemné informácie, vymáhanie pohľadávok

Federal Government's Business Point – info o formalitách

Dátum: 31.05.2018